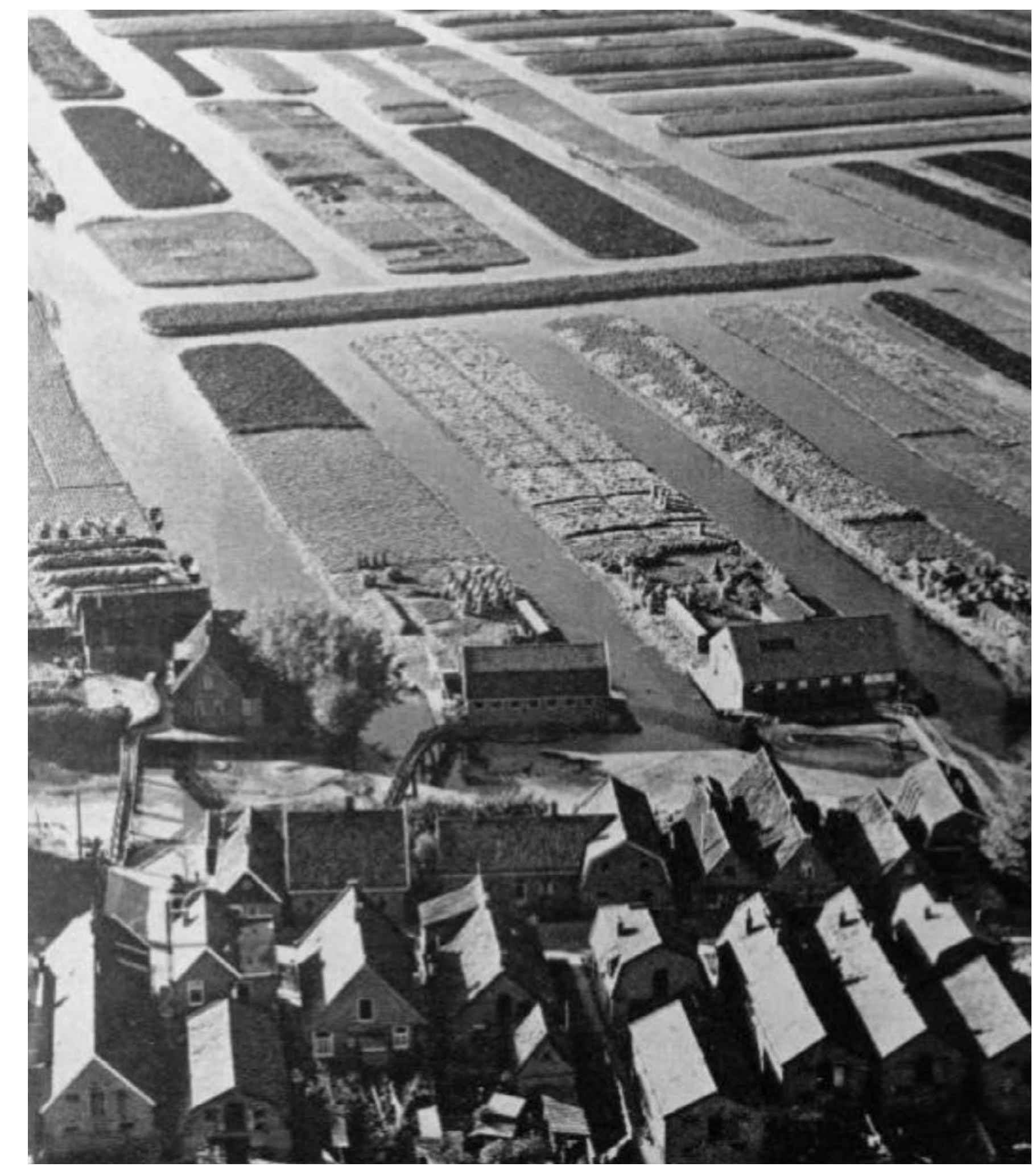

WAT ER WAS

15.700 eilanden

Het Rijk der Duizend Eilanden

Dorp en eilanden

De Langendijker Groentenvelling

WAT ERVAN RESTEERT

Oosterdel anno nu

DOELEN voor de toekomst

De CULTUUR van het gebied behouden

De NATUURwaarden versterken

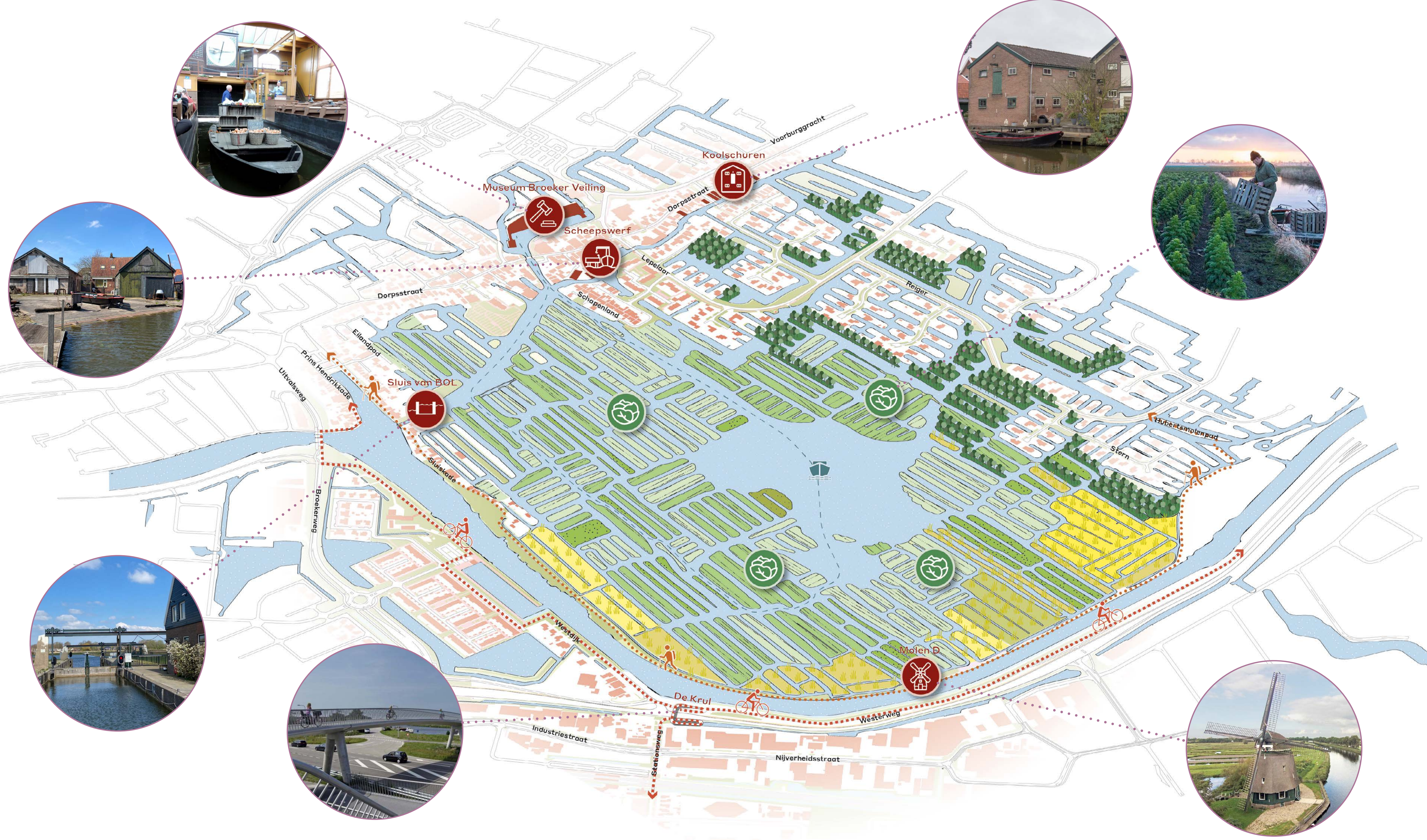

Financieren beheer door ECONOMIE

De BELEVING van het gebied verbeteren

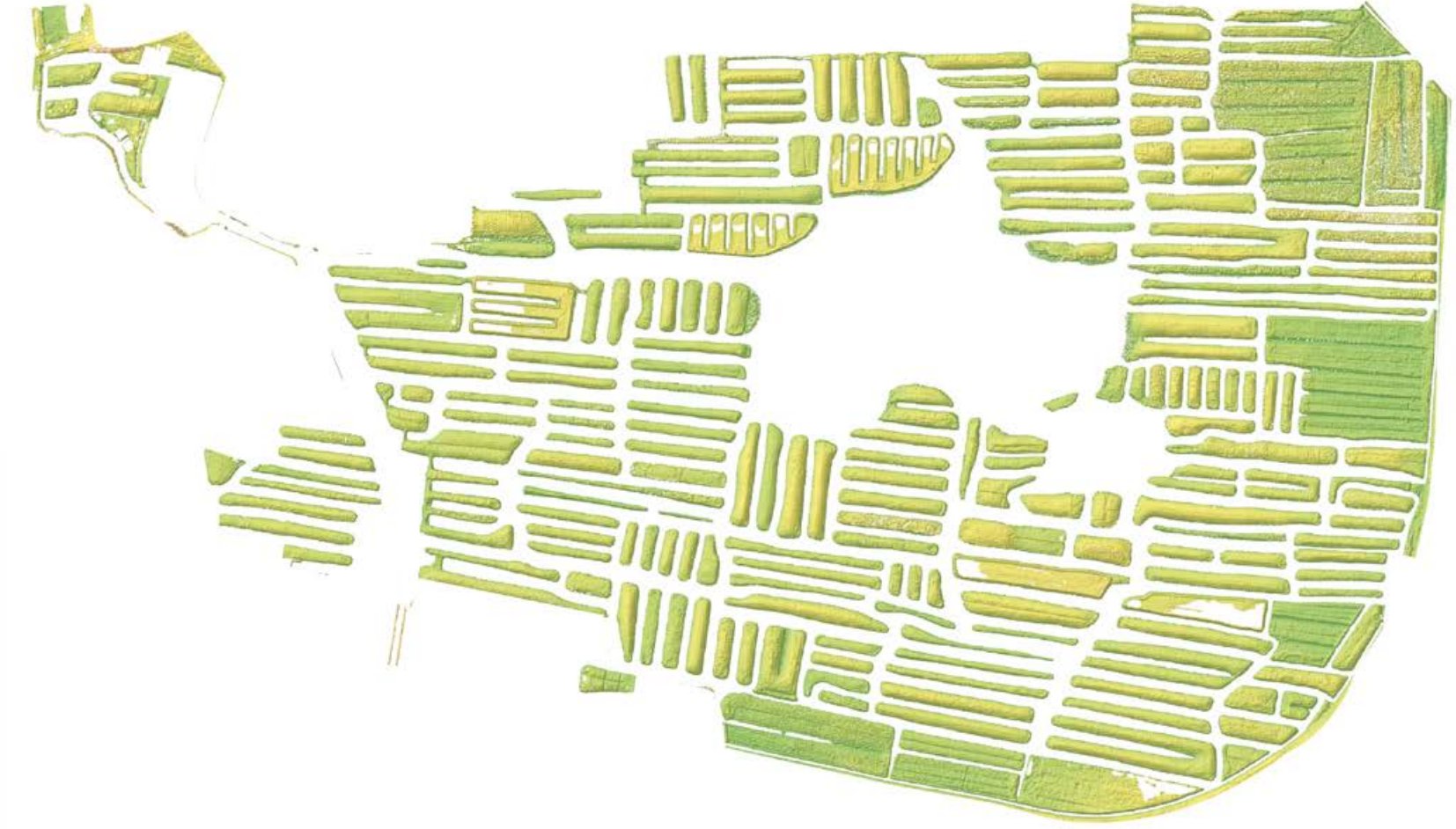

LANDSCHAP

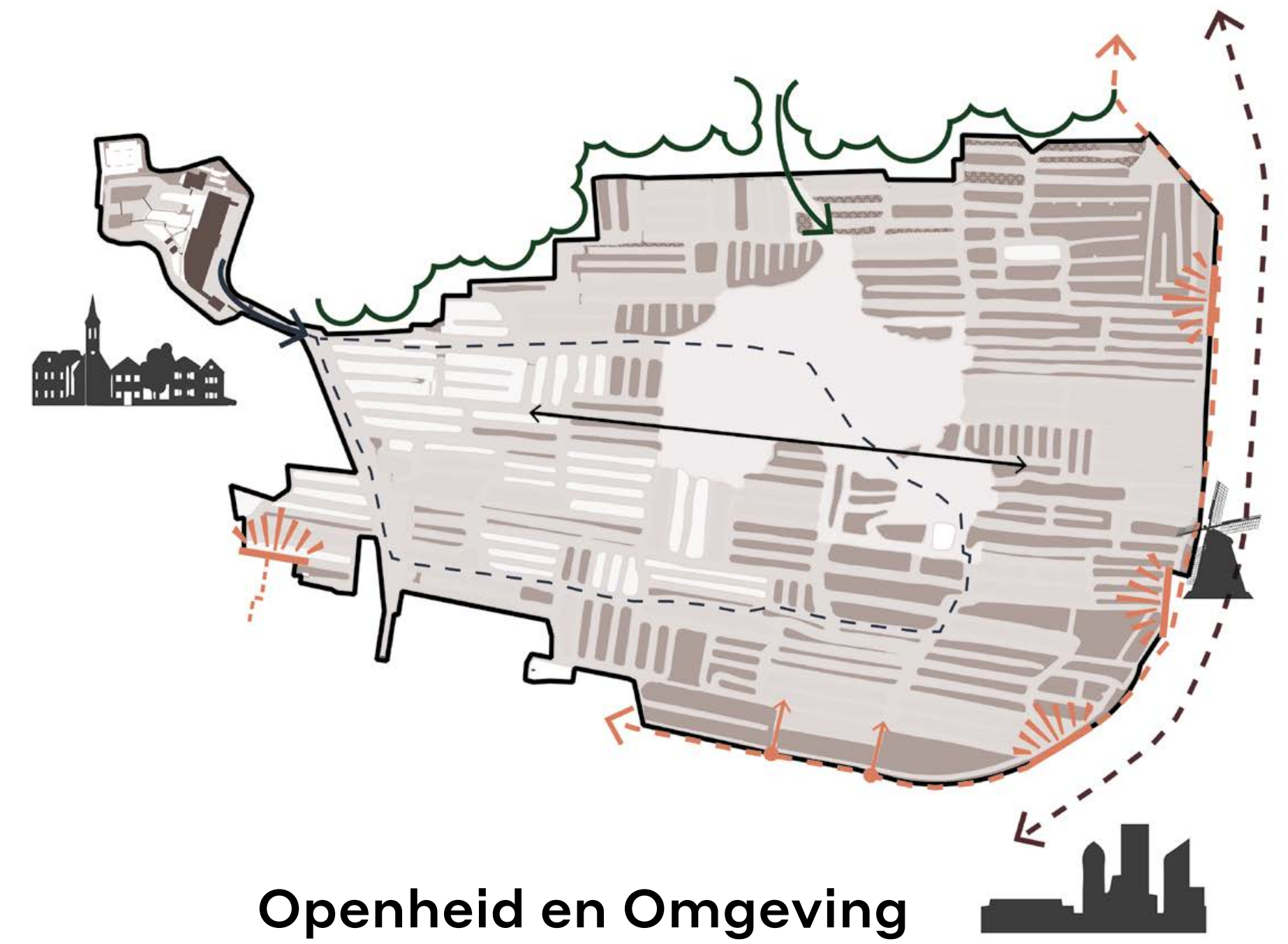
Het landschap wordt vooral bepaald door de eilanden, waarin de cultuurlandjes hoger liggen en de natureilanden lager.

Dit open gebied wordt begrensd door bos in het noorden, het dorp in het westen en de oprukkende stad in het zuiden en oosten.

- 1,00 m NAP
- 1,75 m NAP
- 1,50 m NAP
- 1,25 m NAP
- 1,00 m NAP
- 0,75 m NAP
- 0,50 m NAP
- 0,25 m NAP
- 0,00 m NAP
- 0,25 m NAP
- 0,50 m NAP
- 0,75 m NAP
- 1,00 m NAP

Eilanden en Hoogteverschillen

Openheid en Omgeving

GRONDGEBRUIK EN BEHEER

Het grondgebruik is in het centrale deel nog traditionele tuinbouw, de oost- en zuidrand bieden leefruimte voor planten en dieren, natuur.

Dit gebruik wordt verzorgd door verschillende gebruikers en beheerders, ieder met hun eigen doelstelling, taak en randvoorwaarden.

- Akkers
- Akkers duurzaam
- Kruidrijk grasland
- Recreatie
- Rietland
- Verschraald vochtig rietland
- Rietruigte
- Vergraste rietruigte
- Boommakker, -singel

Grondgebruik

- Adoptieakkers (=natureilanden)
- Pachters SBB
- Huaders zelfstandig (doen onderhoud zelf)
- Huaders
- Huaders vacant (onderhoud door Veldzorg)
- Tuinderij ZorgSaam
- Recreatie-eiland

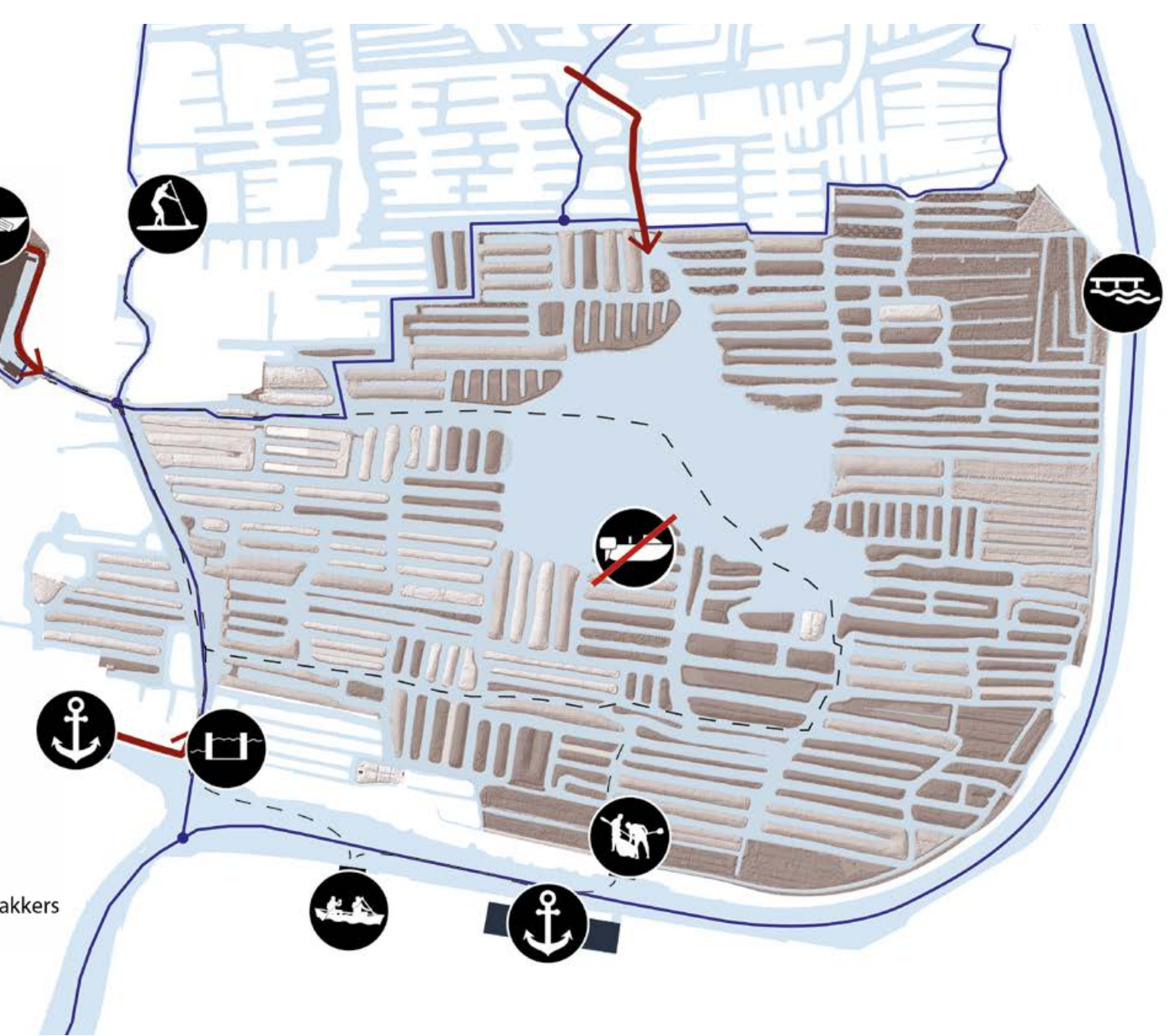
Gebruikers en beheerders

RECREATIE

Het gebied kan het best beleefd worden vanaf het water, maar dit is beperkt tot enkele routes, beperkte vaargebieden en de route van de rondvaartboot.

Vanaf het land is het gebied ook lastig te beleven, wandelend langs de zuid- en ooststrand, en fietsend van de overzijde van het kanaal.

- Waterrecreatie
- Roei- en kanovereniging
- Verhuur boten, kano's, sup's
- Suppschool
- Sluis van BOL
- Aanlegplaats boten
- Kano-overdraagplaats
- Jachthaven
- Sloepen netwerk
- Knooppunt
- Route rondvaartboot
- Algemeen vaarverbod, uitzondering adoptanten en huaders akkers

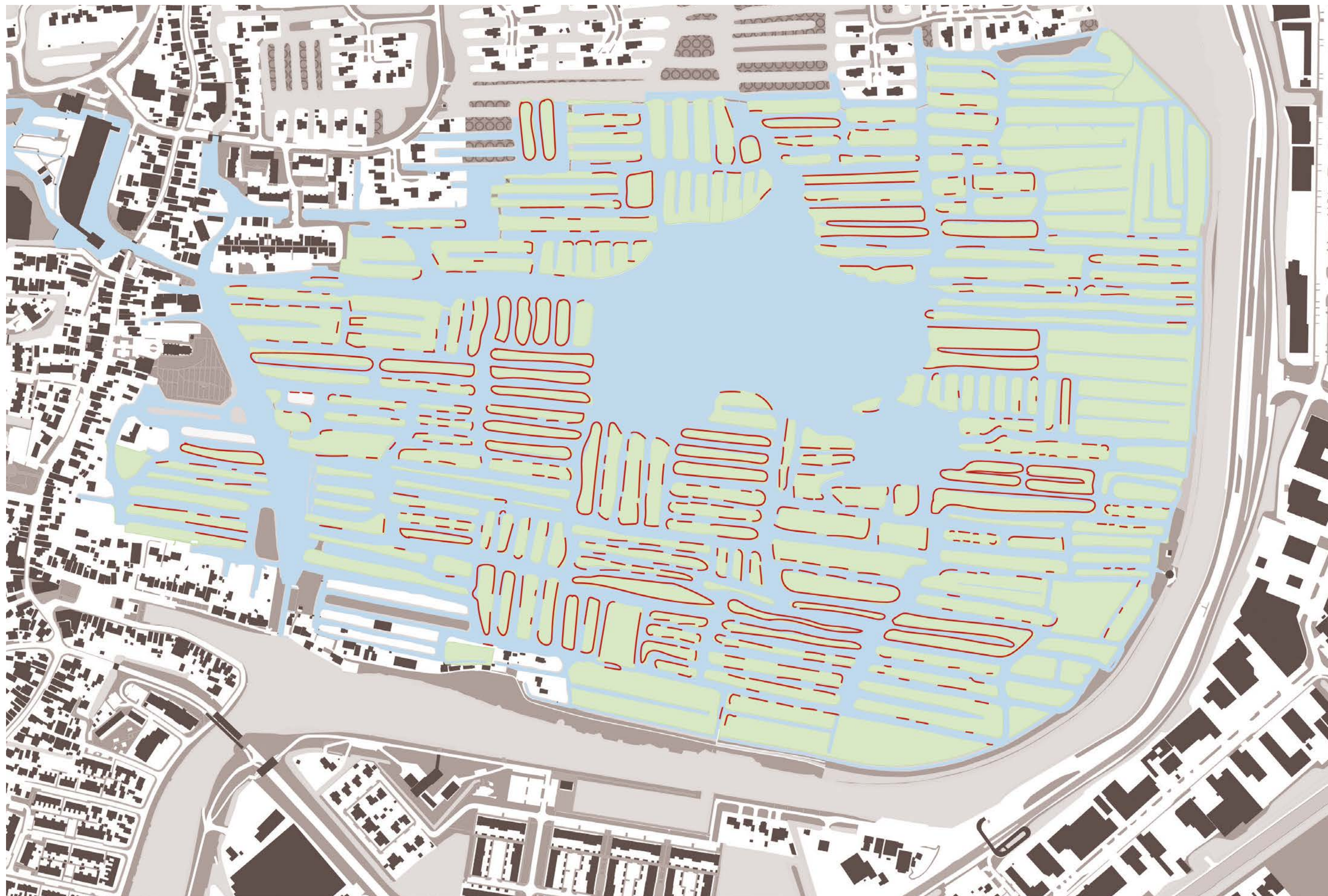

Beleefbaarheid vanaf het water

Beleefbaarheid vanaf het land

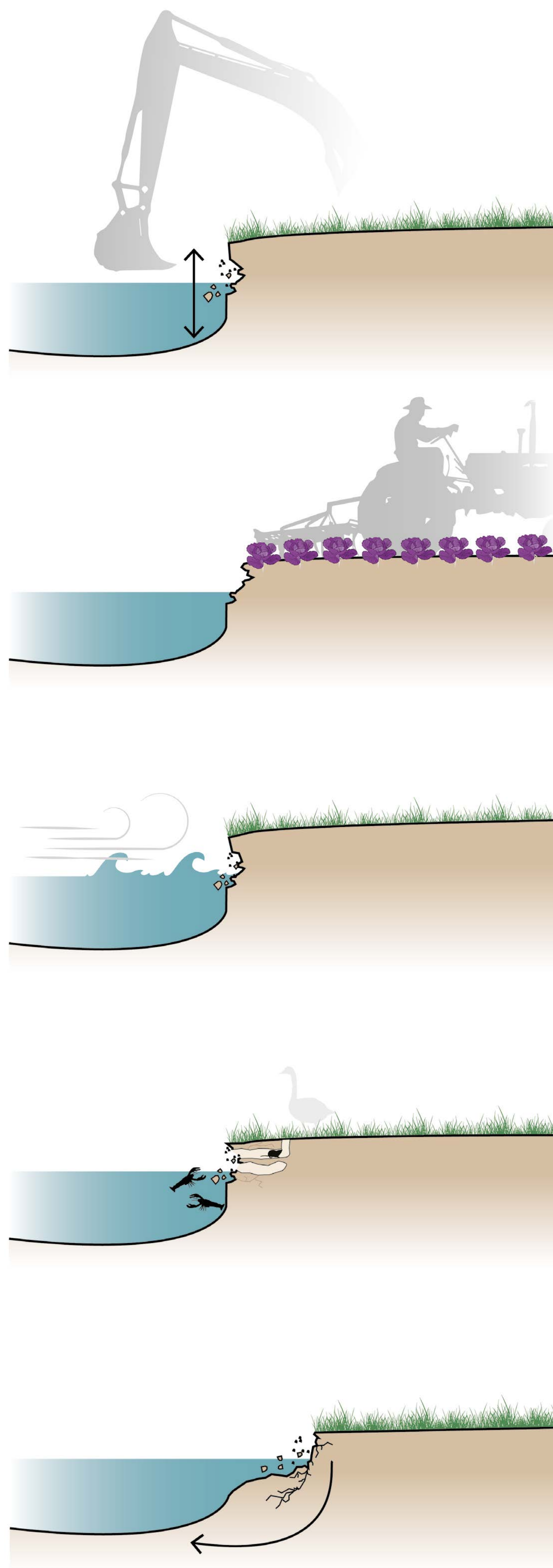

beschadigde oevers

AFKALVING OEVERS UITGELEGD

1
Water wordt diep gebaggerd en eilanden hiermee hoog opgehoogd

Hierdoor ontstaat een diep onderwaterprofiel en een hoog en steil bovenwaterprofiel, en daardoor een kwetsbare steile oever

2
Bewerken tot aan de rand en soms gifgebruik door tuinders

Hierdoor groeien aan de oevers geen planten die een natuurlijke bescherming tegen afkalving bieden

3
Door steile oevers en afwezigheid van planten hebben golven vrij spel op de oever

De oever holt vervolgens uit en kalft af, door golven veroorzaakt door de wind en door boten

4
Kale steile uitgeholde oevers zonder planten worden verder aangetast door dieren

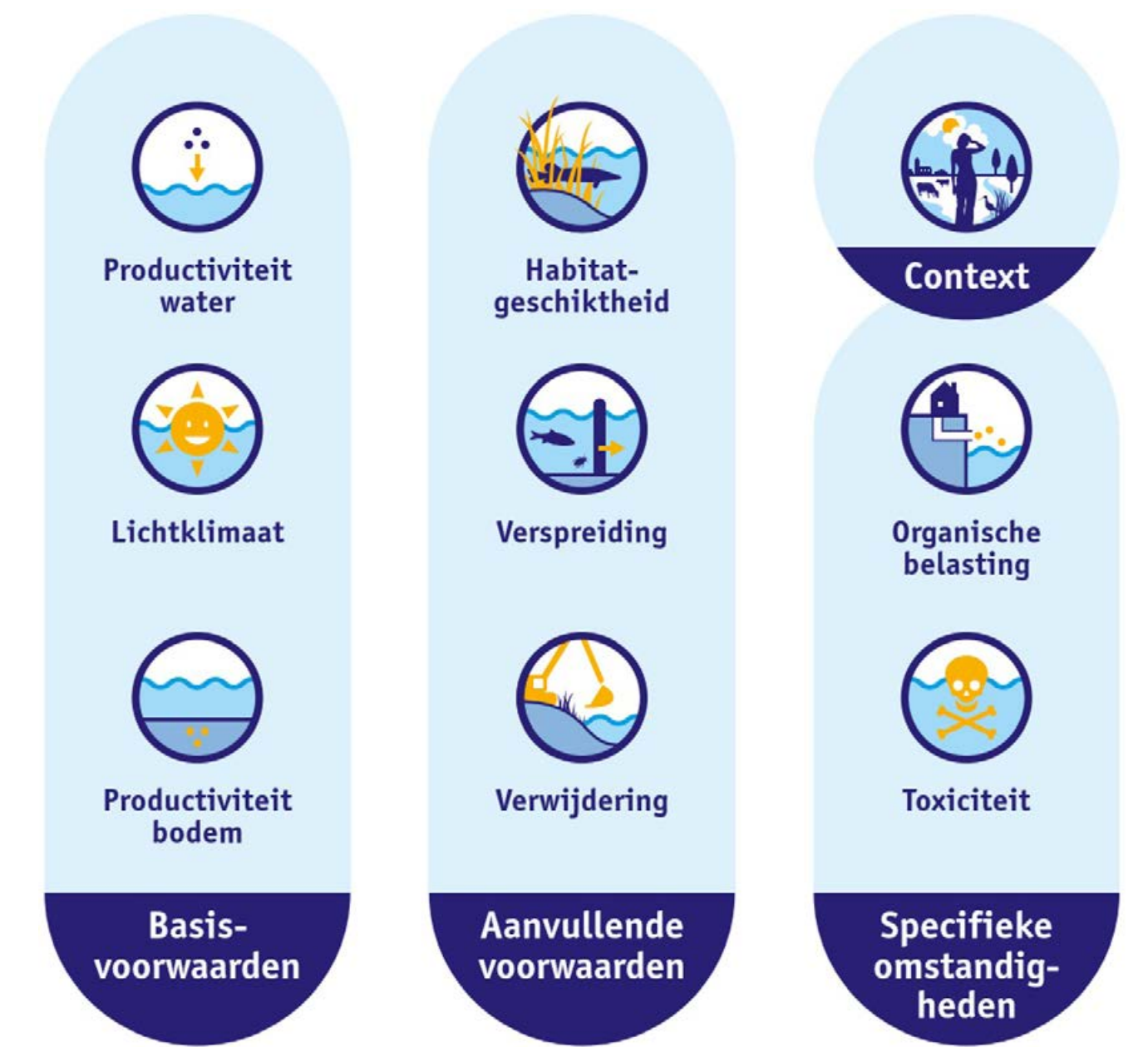
Deze afkalving wordt vervolgens verergerd door rivierkreeften en woelratten die holen graven, en door dieren als ganzen die het land op- en afklimmen

5
De holle oever stort vervolgens in of begint af te schuiven

Door de extra grond in het water wordt dit water troebel, kunnen rivierkreeftjes hun natuurlijke vijanden ontlopen en hun gang gaan, en wordt opnieuw baggeren noodzakelijk en verdwijnen de eilanden geleidelijk

DIAGNOSE WATERSYSTEEM

Diagnose van het watersysteem aan de hand van 'Ecologische Sleutelfactoren':

1. Kwaliteit water
· Veel fosfor, maar richt geen schade aan

2. Licht
· Matig doorzicht, diep water
· Vrij weinig waterplanten
· Vrij veel drijfbbladplanten

3. Kwaliteit bodem
· Veel klei en slib
· Niet-optimale omstandigheden voor plantengroei
· Veel gras

4. Habitatgeschiktheid
· Ecologisch ongunstig peilbeheer (peil wordt kunstmatig hoog of laag gehouden)
· Taluds te steil voor plantengroei
· Veel beschoeiing

5. Verspreiding diersoorten

6. Beheer
· Maaibeheer langs de primaire watergangen ongunstig voor ecologie, waardoor rivierkreeften ruimte krijgen
· Weinig plantensoorten

7. Organische belasting
· Gebrek aan doorstroming in het gebied
· Aardig wat organische stof aanwezig in oppervlaktewater

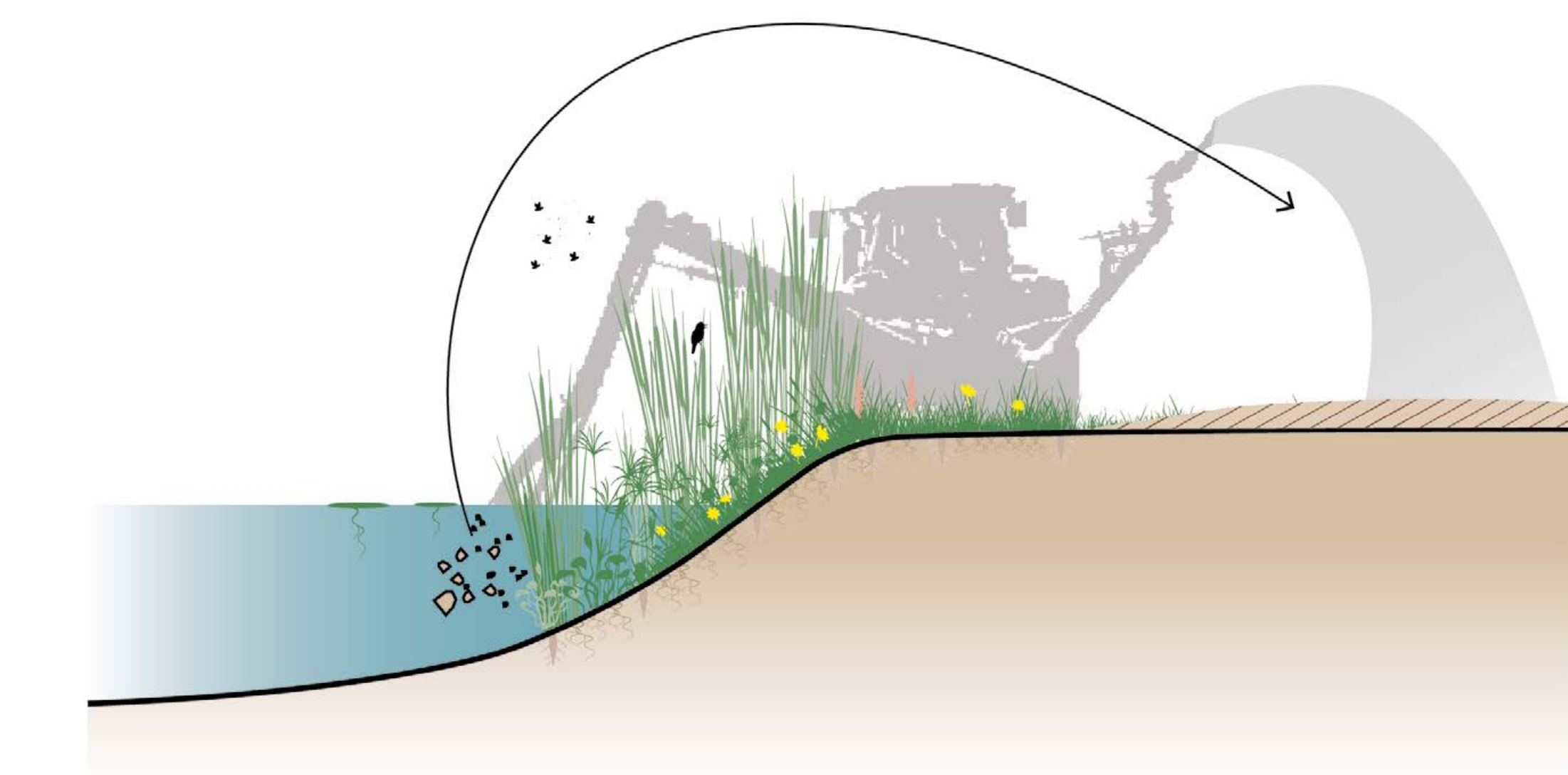
8. Toxiciteit

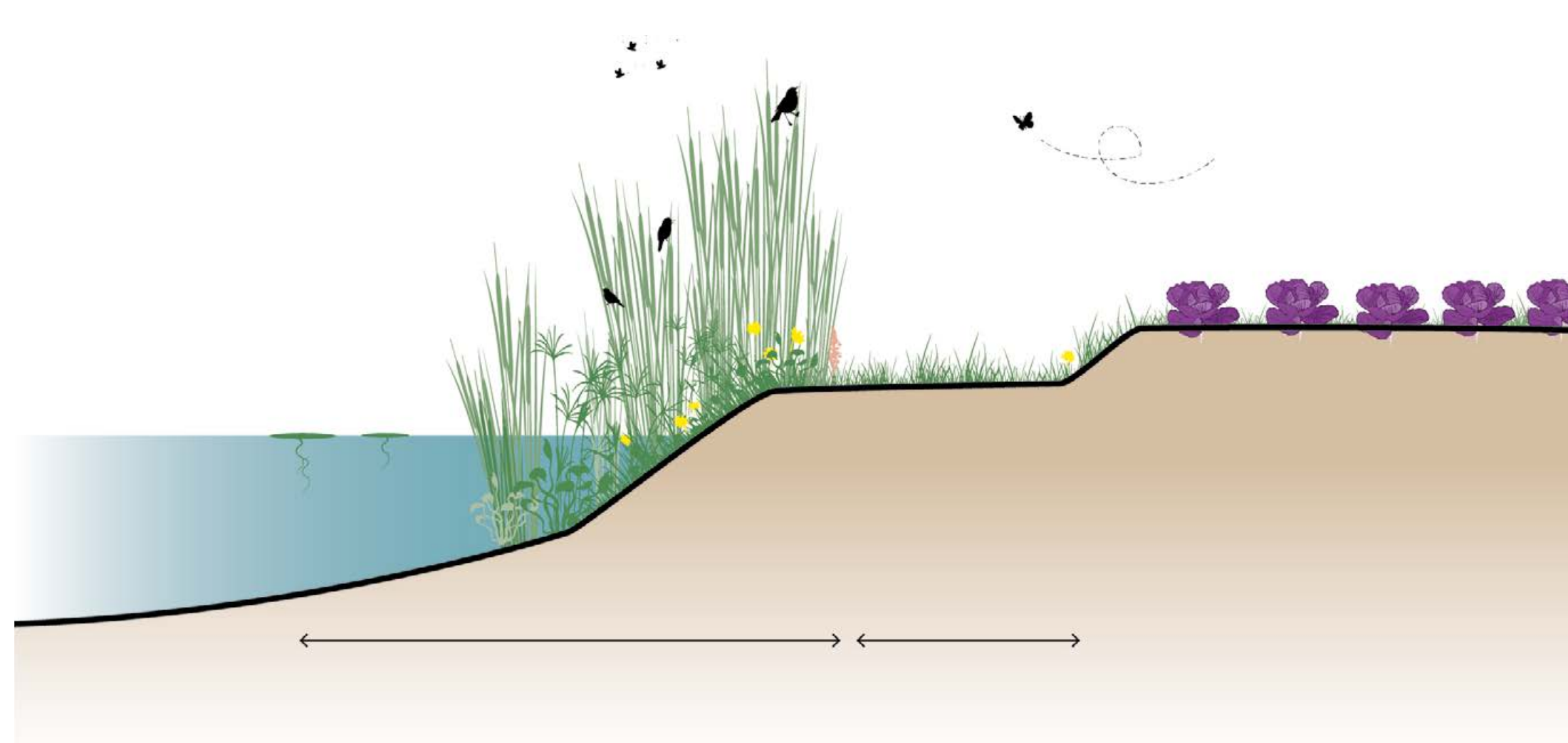
Eilanden, hoogtes en beschadigde oevers

MOGELIJKE CIVIELTECHNISCHE OPLOSSINGEN

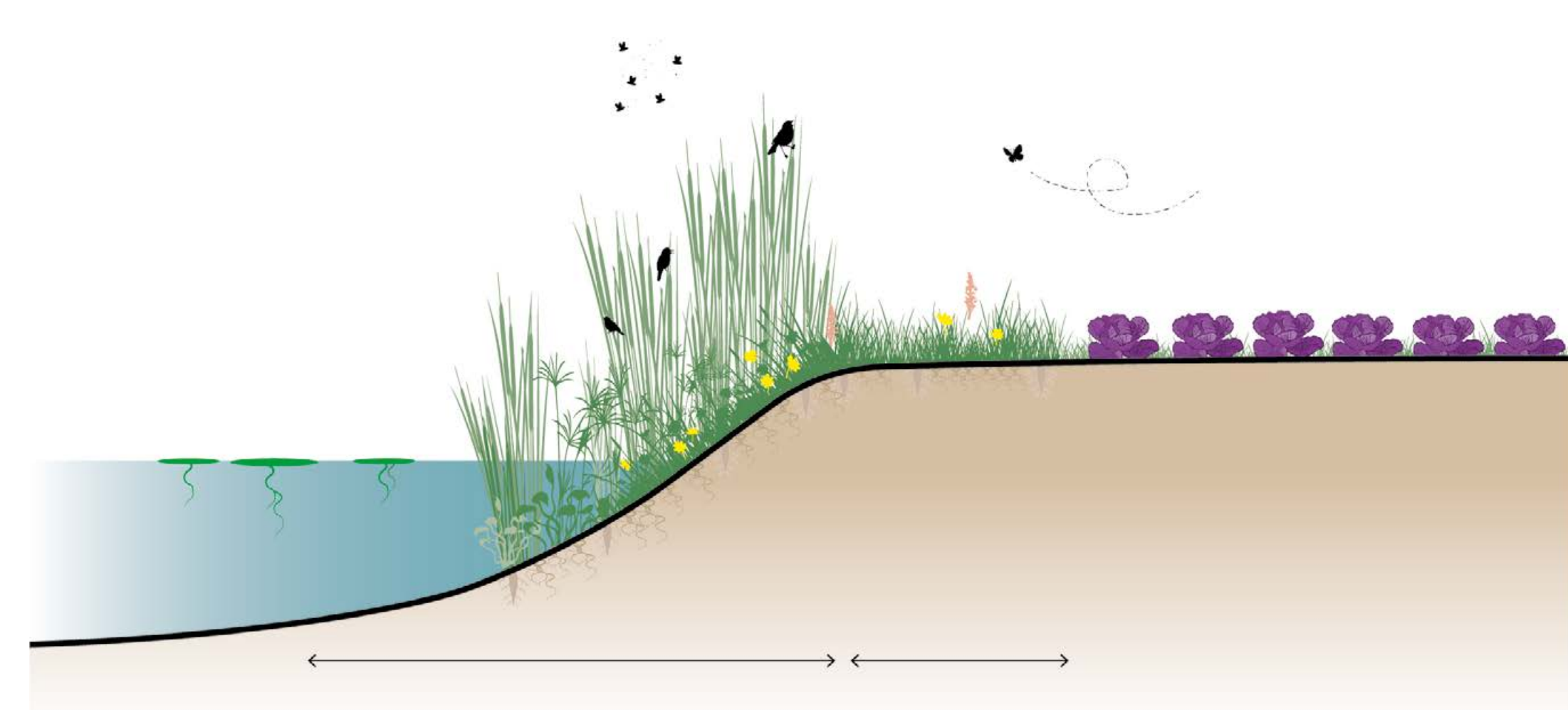
1

Baggermethode wijzigen
en daarmee abrupt hoogteverschil
tussen diepe bodem en bovenkant
eiland voorkomen

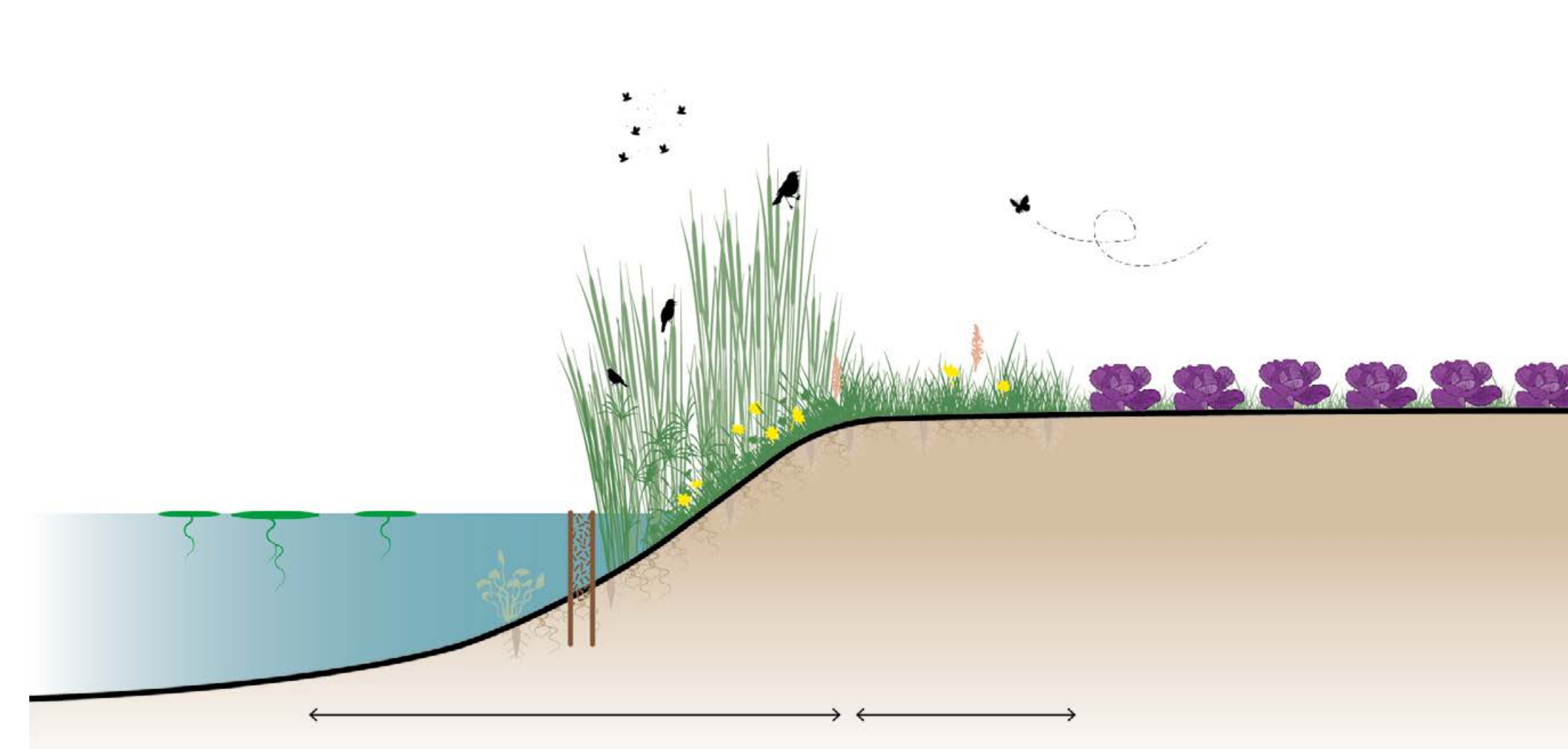
2

Lage berm aanleggen
met graspad en talud verflauwen voor
oeverbegroeiing (historisch profiel)

3

Teelt op afstand houden
met grasberm op niveau bovenkant
eiland, en talud verflauwen met
aanplant oeverbegroeiing

4

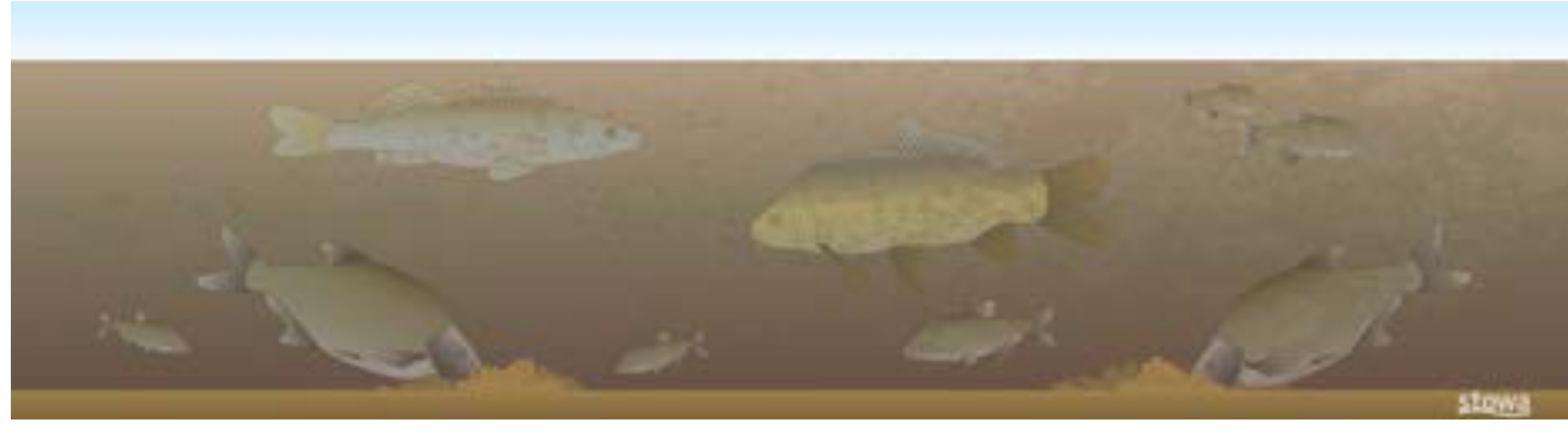
**Talud verflauwen en oever
beschermen met palen en 'wiepen'**
(wilgentenen)

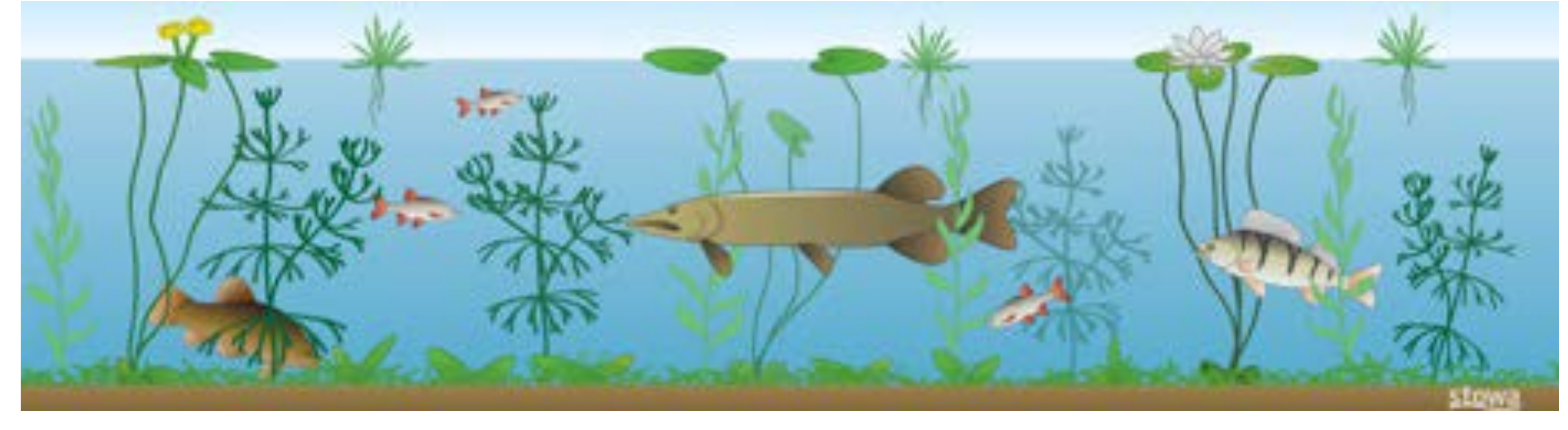
Oplossingen - Water en Ecosysteem

Van huidige ecosysteemtoestand..

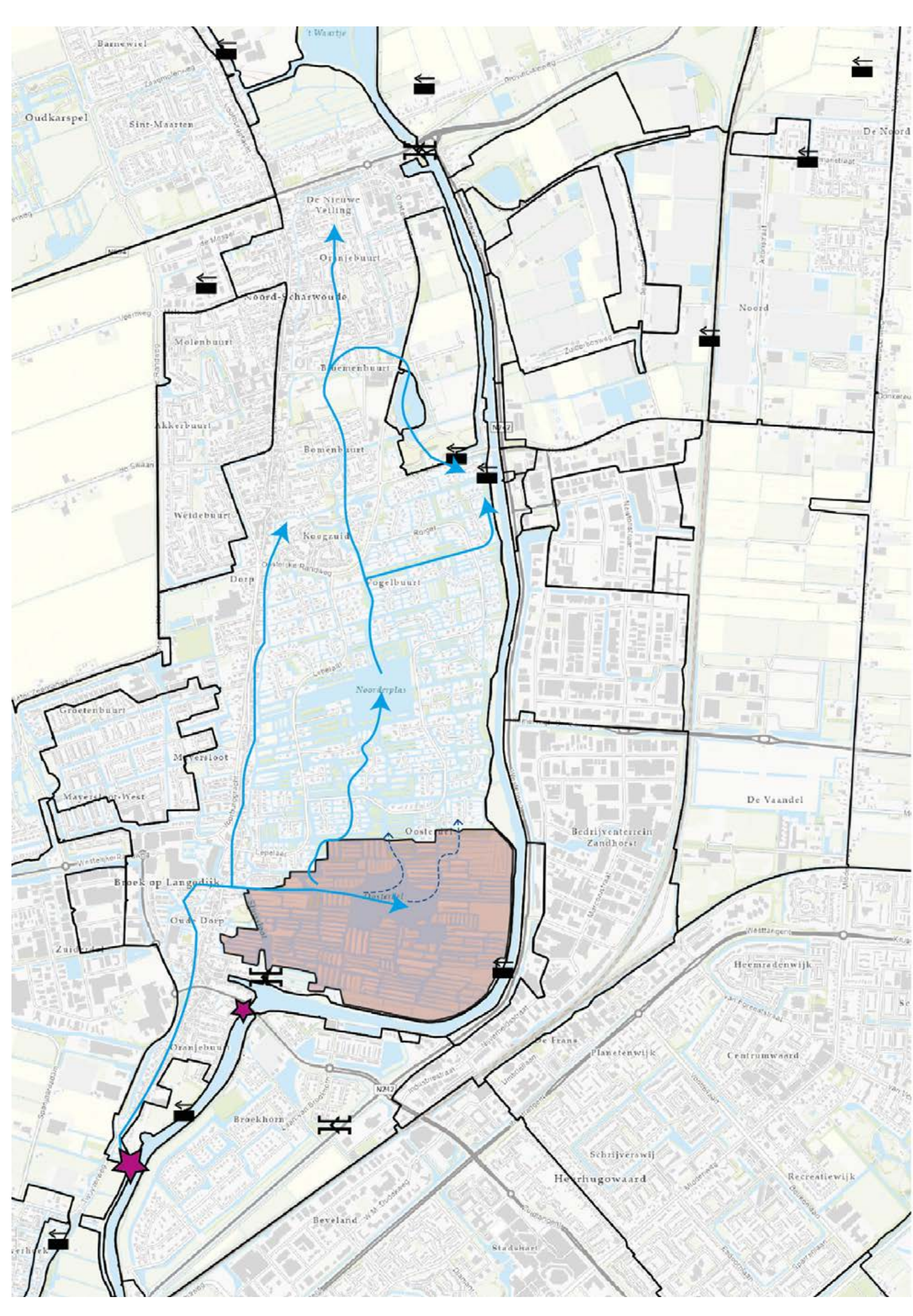

Troebel water met weinig algen

..naar gewenste ecosysteemtoestand!

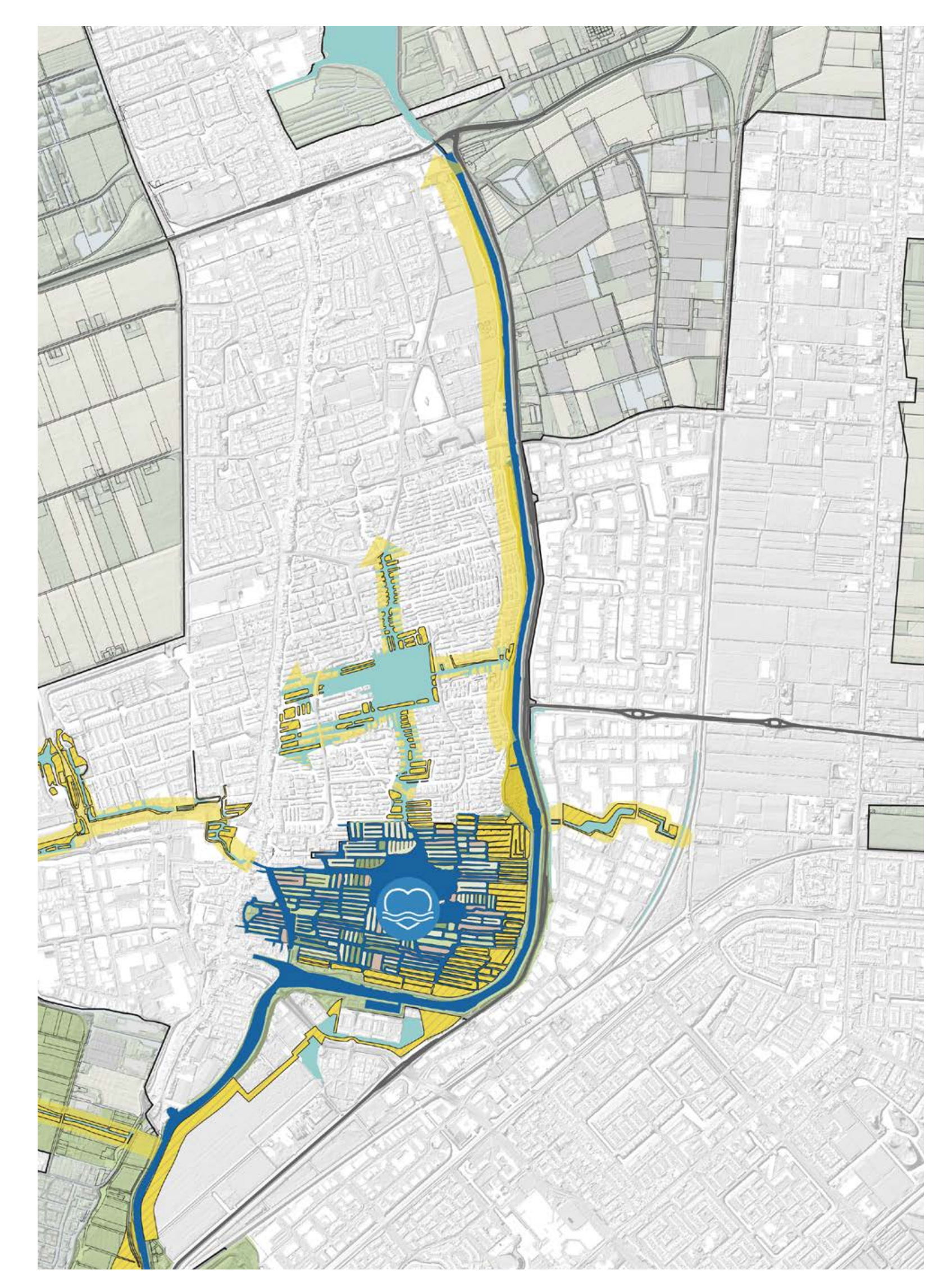

Helder water met gevarieerde waterplanten

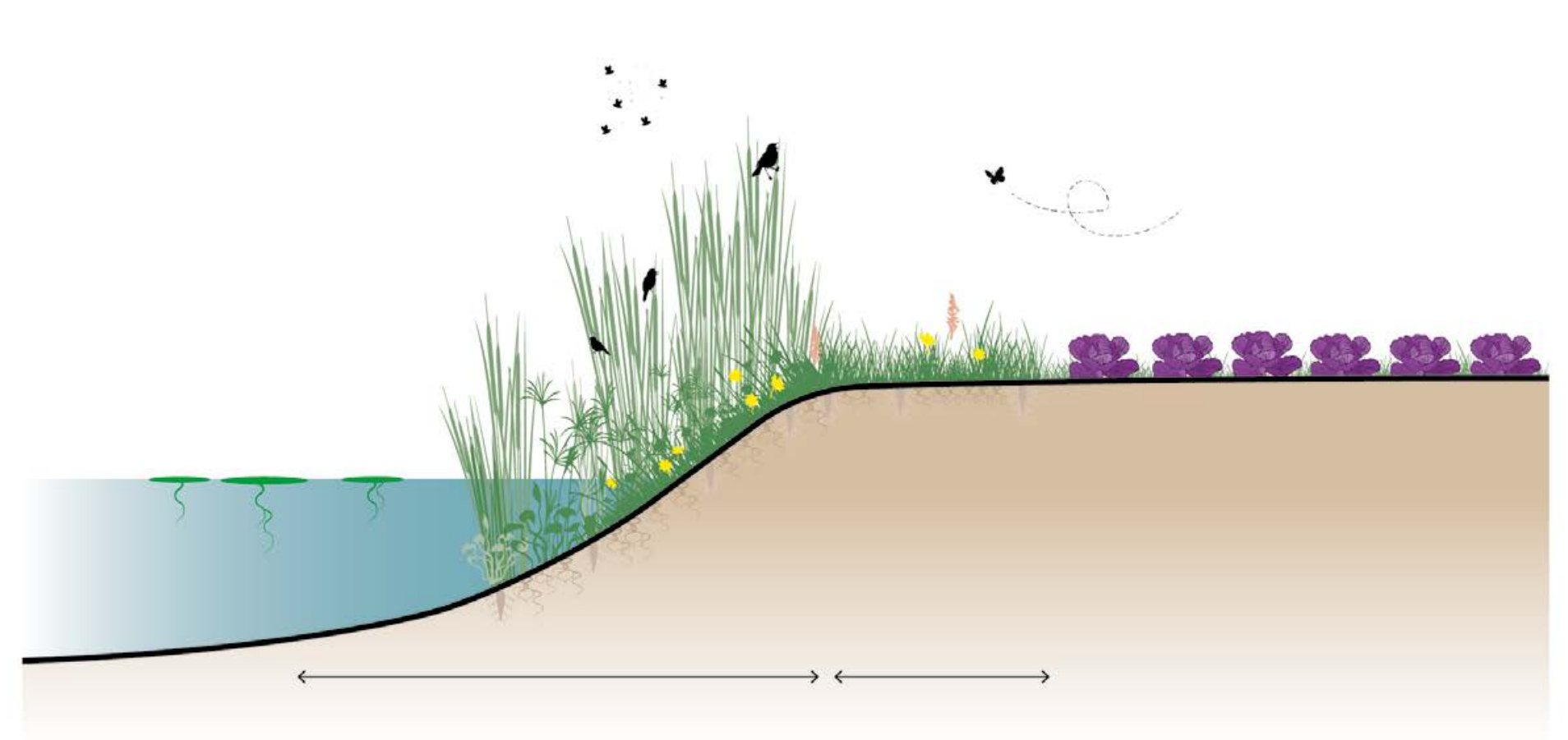
Kansen voor oplossen van problemen in het hele watersysteem: baggeren, riool-overstorten oplossen, doorstroming of isolatie

- Globale waterstroom
- Sluis
- Gemaal
- Inlaat

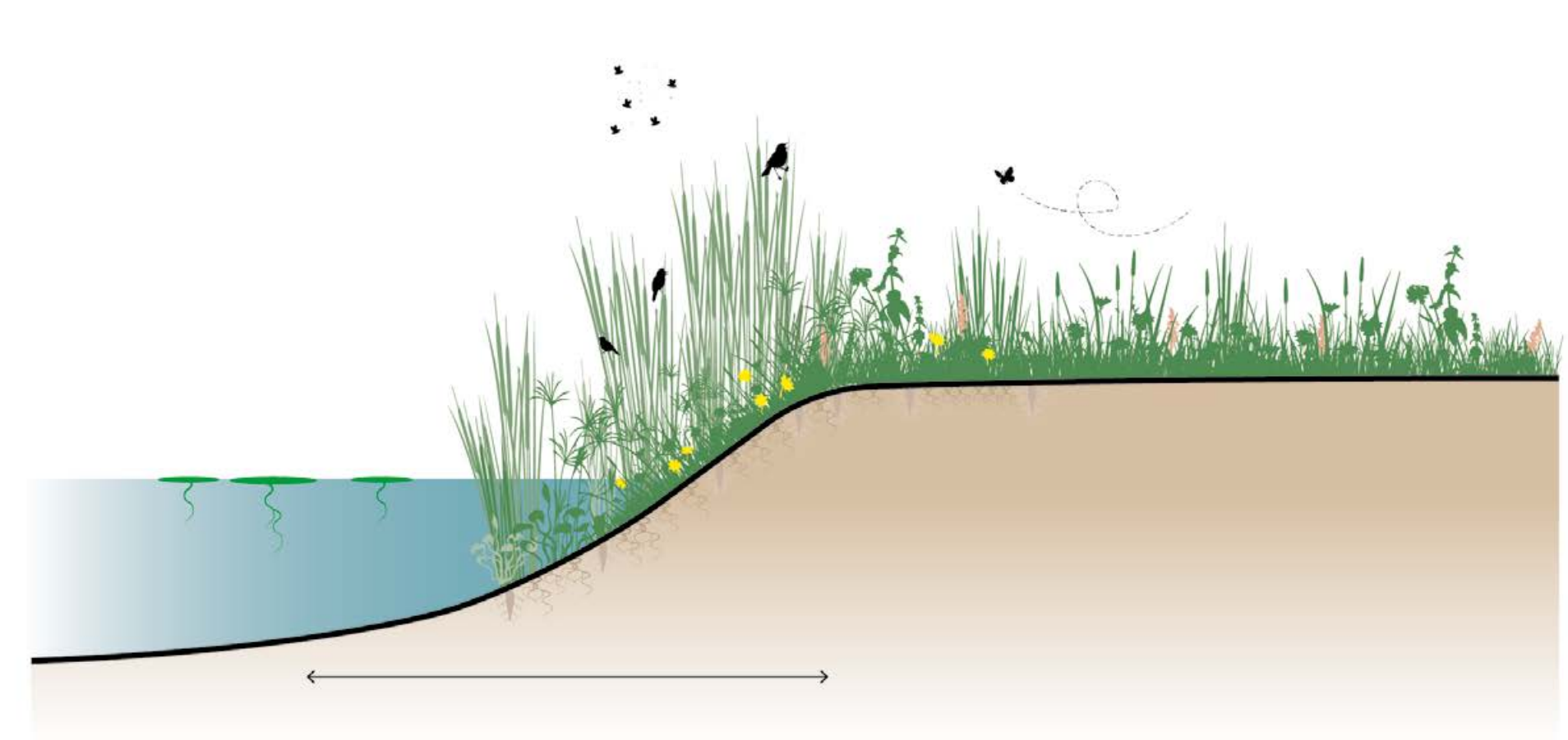

Kansen voor versterken van de totale groenstructuur: Oosterdel als blauwe parel, nieuwe oever- en rietlanden in noord-zuid en in oost-west richting

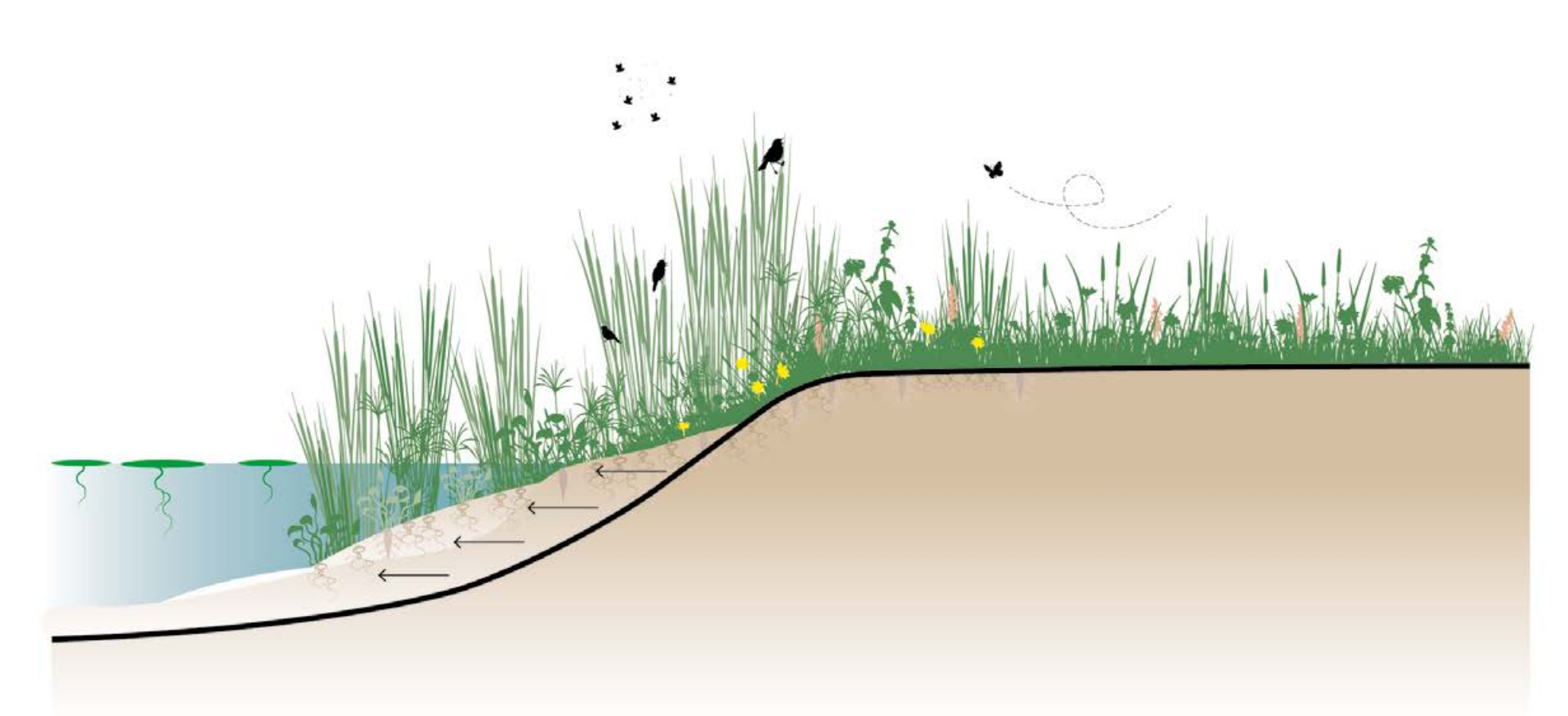
- Riet- en oeverstructuur
- Waterstructuur

Oever cultuureiland

Oever natuureiland

Oever natuureiland: verlanding

FLORA: plantenrijk en helder water als belangrijkste natuurdoel

waterplanten: hoornblad, waterpest

drijfbladplanten: waterlelie, gele plomp

oeverplanten: riet, lisdodde, gele lis

landplanten: koekoeksbloem, rietorchis

FAUNA: waterdieren en natuurlijke vijanden van de Amerikaanse rivierkreeft en de woelrat

vissen van helder water: snoek, ruisvoorn

visdief

fuut

reiger

FAUNA: overige dieren van waterrijk natuurlandschap

kleine karekiet

blauwe glazenmaker

waterspitsmuis

otter

Oplossingen - Beleving zonder verstoring

Mogelijke manieren om het gebied beter te beleven

wandelen

kanoën

suppen

inzichtpunten

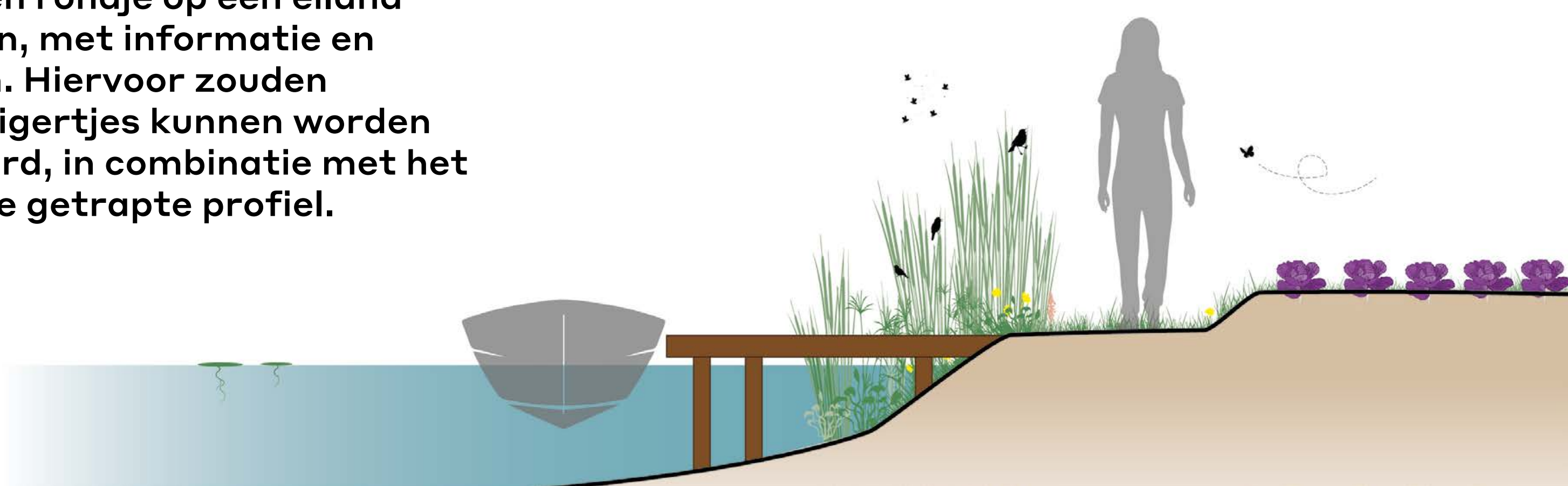
uitzichtpunten

aanlegsteigertjes

Aanlegsteigertjes en klompenpad

Deel van de rondvaart of vaartocht zou ook een rondje op een eiland kunnen zijn, met informatie en producten. Hiervoor zouden enkele steigertjes kunnen worden gerealiseerd, in combinatie met het historische getrapte profiel.

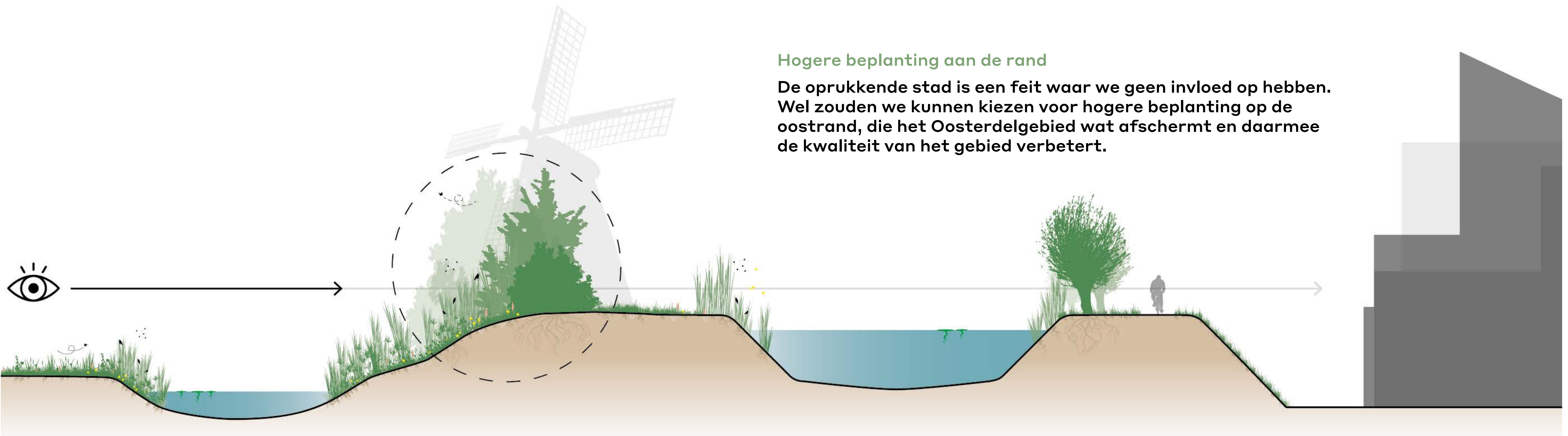
Klompenpad langs bosrand

Voor een betere beleefbaarheid van het gebied zou een rondgaande wandelroute gerealiseerd kunnen worden. Door de oeverzones van de elzeneilandjes te benutten, aangevuld met een gebiedseigen kippenbruggetje, zou dit nauwelijks effect hebben op de openheid en rust van het gebied.

Hogere beplanting aan de rand

De oprukkende stad is een feit waar we geen invloed op hebben. Wel zouden we kunnen kiezen voor hogere beplanting op de oostrand, die het Oosterdelgebied wat afschermt en daarmee de kwaliteit van het gebied verbetert.

ORGANISEREN VAN GELDEN voor een duurzaam beheerd Oosterdel

Huur en pacht tuinders

voorwaarde: regels voor duurzame teelt en onderhoud oeverzones

goed beheerde landjes

Beheerbijdrage vanuit gemeente

voorwaarde: beleefbaarheid en toegankelijkheid verbeteren

uit-en inzichtpunten

struinpapad

KRW gelden vanuit HHNK

voorwaarde: volledige invulling KRW doelstellingen in gebied

natuurvriendelijke oevers

Deel entreegelden museum Broekerveiling

voorwaarde: voorbeeldakkers en informatie in gebied

rondvaartboot Broekerveiling

Opbrengsten lokale toepassing groente uit Oosterdel

voorwaarde: mede inzet op verbinding en draagvlak voor behoud gebied

markten

horeca

Natuurvergoeding SNL/Anlb

voorwaarde: beheer en inrichting effectief gericht op doeltypen natuur

beheertype vochtig hooiland

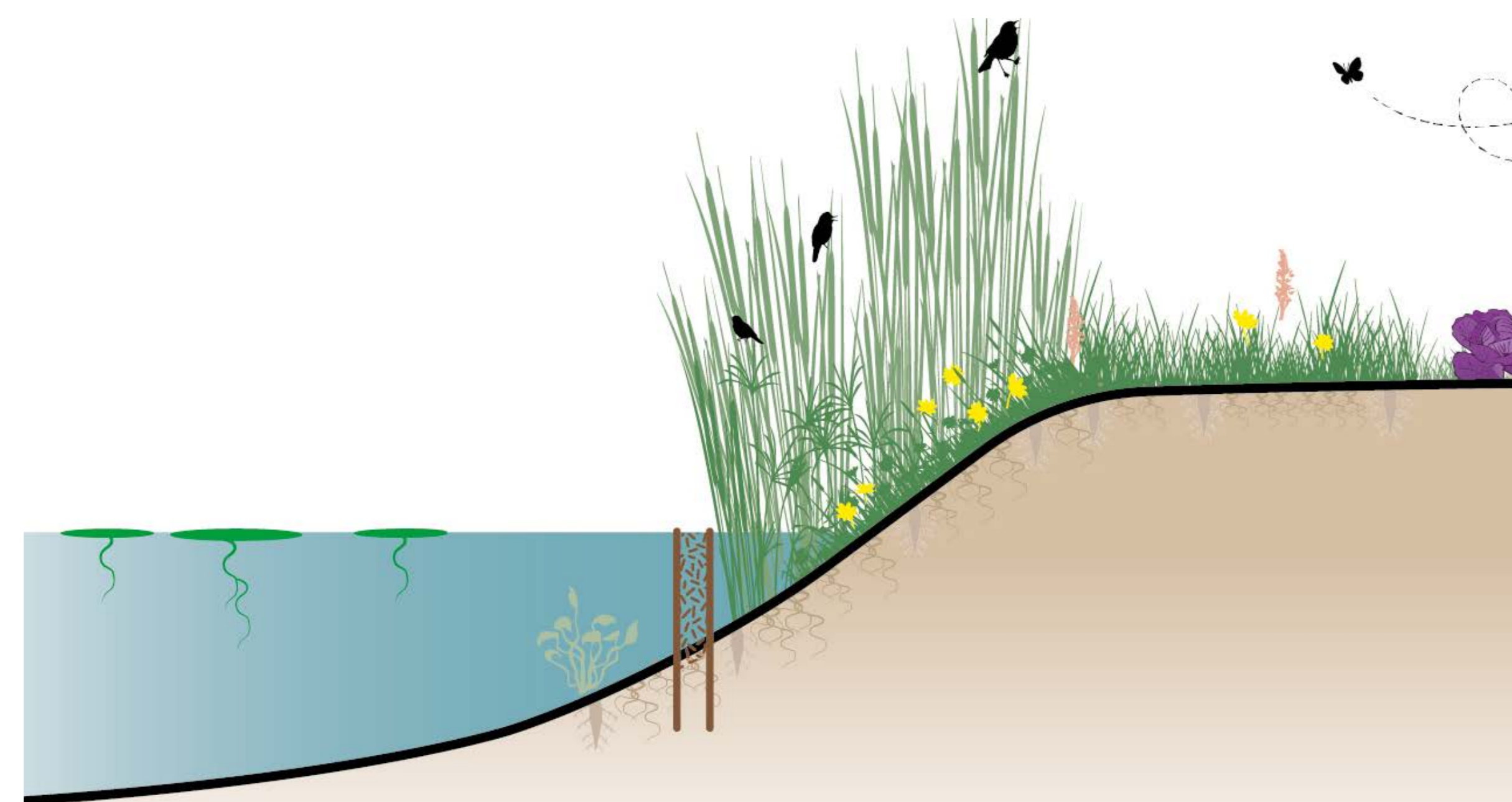
Wat kan de samenleving doen?

- Vrijwilligers Veldzorg?
- Groenopleidingen?
- Giften inwoners en bezoekers?
- ...

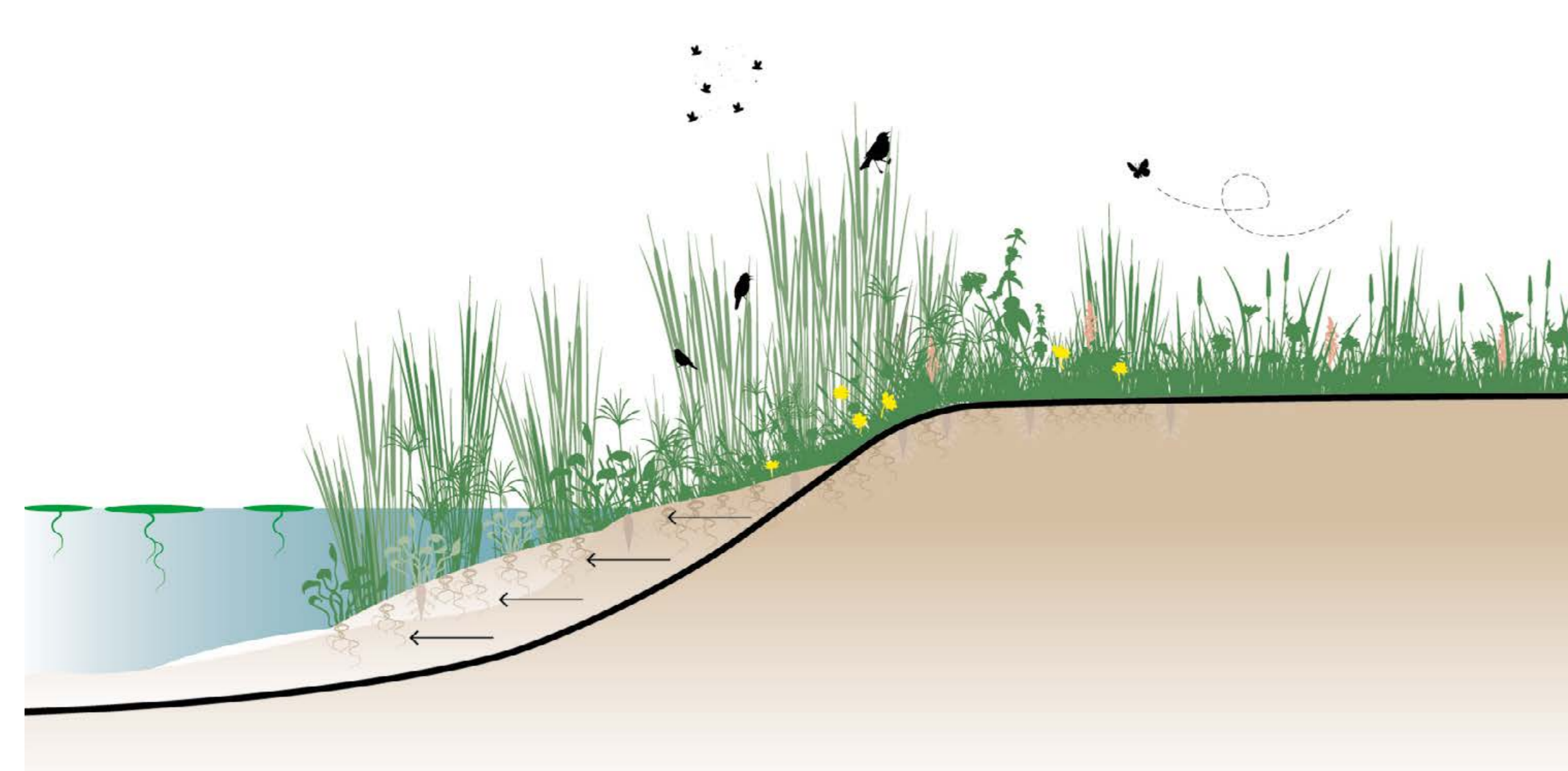
BALANS TUSSEN CULTUUR, NATUUR, RECREATIE & ECONOMIE

Bouwstenen
+
Randvoorwaarden

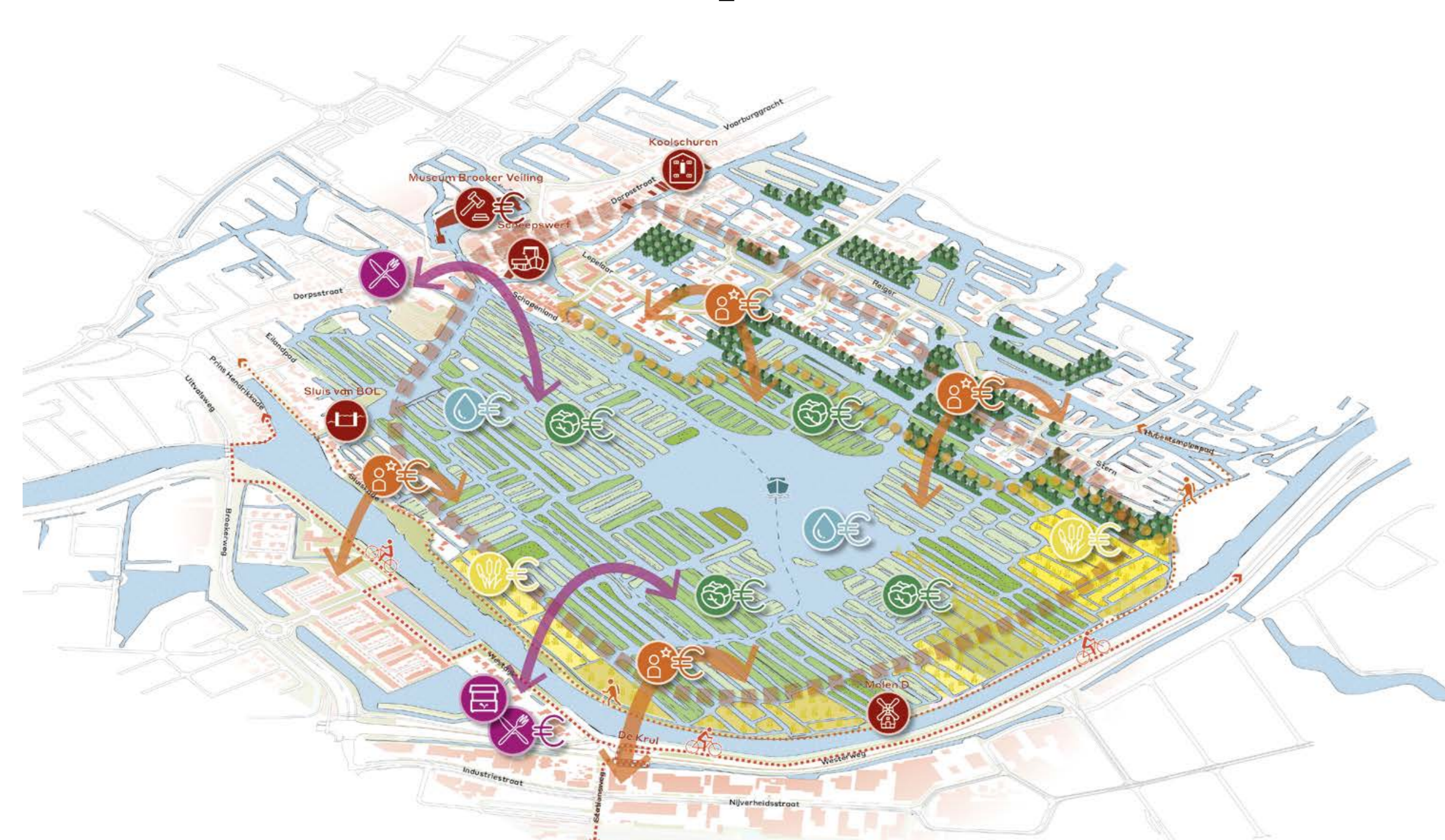
CIVIELTECHNISCH
bv: Waar passen we versterkte oevers toe?

+

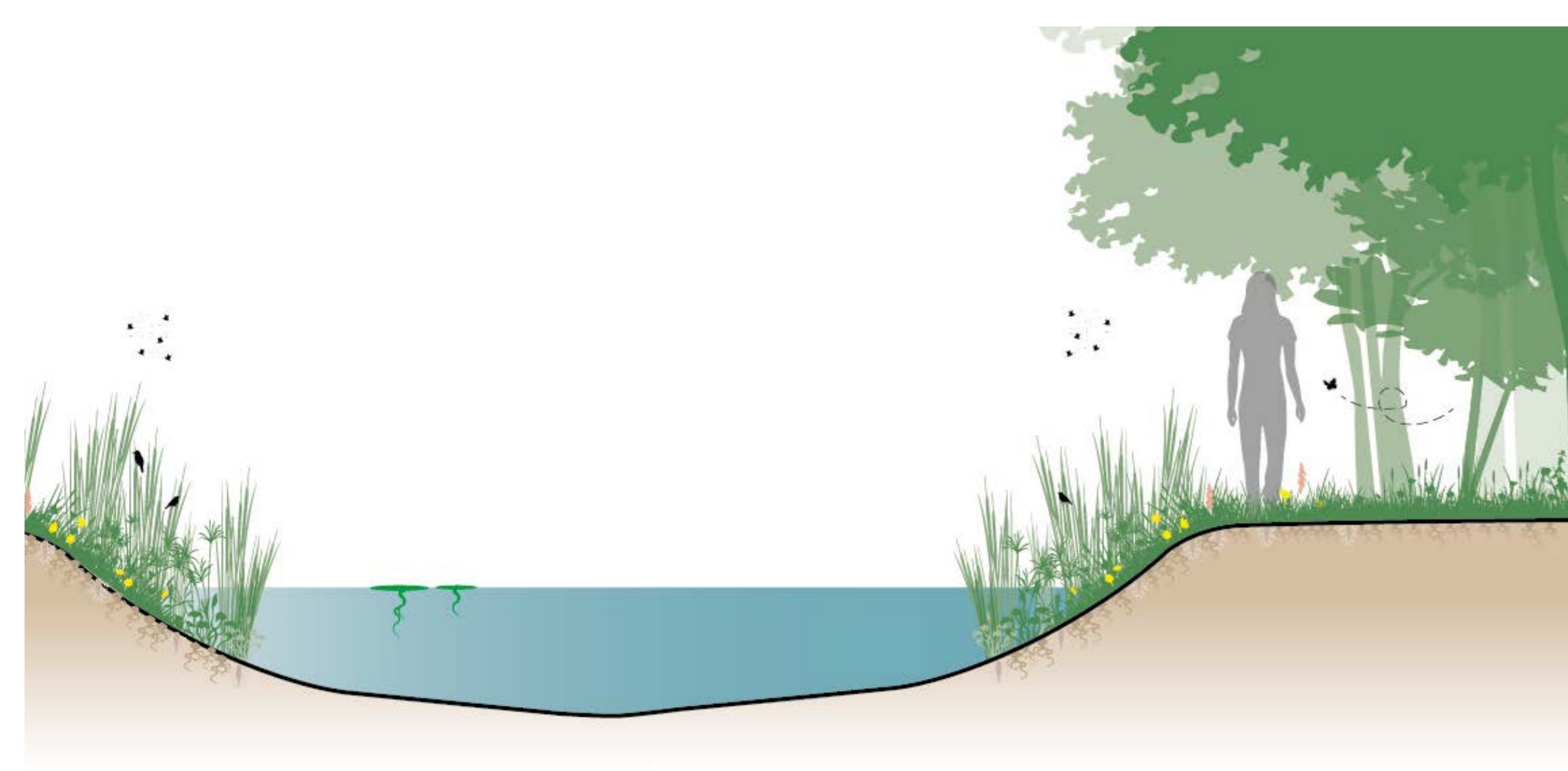
WATER EN ECOLOGIE
bv: Waar verbreden we de rietoevers?

+

ECONOMIE
bv: Waarmee is het beheer het best te ondersteunen?

+

BELEVING
bv: Hoe maken we het gebied beter beleefbaar?

- Verhuurde akkers
- Biologische tuinderij duurSaam
- Kruidenrijk grasland
- Recreatie
- Rietland
- Verschraald vochtig rietland
- Rietruigte
- Vergraste rietruigte
- Boomakker, -singel